

Op te bergen
in de band van
18 april 2001

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

---

van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie

---

gehouden op 28 maart 2001

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 21 februari 20012	
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Rondvraag	2
Evaluatie gemeentelijke herindeling	3
Tijdelijke referendumwet	4
Evaluatie Provincies-van-de-toekomst	7
Wijziging begroting en meerjarenraming	
Interprovinciaal Overleg in verband met adviesstructuur	9
Provinciale Rekenkamer	13
Wijziging van de Collectieve Arbeidsvoor- waardenregeling Provincies in verband met harmonisatie verlofregeling	17
2e wijziging begroting 2001	17
Jaarrekening en jaarverslag 2000	17
Sluiting	17
Toezeggingen	18

STATENCOMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ECONOMIE

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 28 maart 2001 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen (VVD, voorzitter)
H. Baas (GPV/RPF)
K.N. Blanksma (GroenLinks)
J.W.M. Engels (D66)
R.C.M. van Glansbeek (CDA)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
W. Hoekstra (OPD)
H. Holman (CDA)
F. Ietswaart (D66)
R.W. Klein Nulent (PvdA)
J.J. Mastwijk (CDA)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
W. Nijenbrinks (VVD)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)
J.H. Schaap (PvdA)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
K.H. Smidt (VVD)
C.W.A. Willemse (ChristenUnie)

Voorts aanwezig:

S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)
E.J. Gernaat
mevrouw N. Gerritsen
T. Lesschen
M. Lorist
E.A. Martens
mevrouw H. Rappa-Velt (secretaris)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is binnengekomen van de heer Dijkstra.

Gelet op de lengte van de agenda is het werkbezoek aan Swedish Match geannuleerd. De commissieleden worden verzocht rekening te houden met een werkbezoek op 13 juni. De commissievergadering zal in verband daarmee waarschijnlijk een uur eerder aanvangen.

Vervolgens deelt de voorzitter mee dat is geboren Bodi Del Grosso, zoon van Nicky. Moeder en kind maken het goed. Er zal een felicitatiekaart rondgaan en een zakje waarin de leden hun bijdrage aan een cadeau kunnen doen. Bij het secretariaat is een uitnodiging binnengekomen voor de startconferentie voor zonnestroom; de leden hebben die uitnodiging ook individueel ontvangen.

3. Verslag van de vergadering van 21 februari 2001

Het verslag wordt conform het ontwerp goedgekeurd.

4. Ingekomen stukken

Geen.

5. IPO-aangelegenheden

De heer BLANKSMA herinnert aan de discussie in de statenvergadering over legaal in Nederland verblijvende asielzoekers die nog uitgezet gaan worden.

In Emmen verblijft een Koerdische vrouw die al enige tijd in hongerstaking is en net een dorststaking heeft beëindigd. In de statenvergadering is uitgesproken dat de verantwoordelijkheden bij de bevoegde instanties moeten worden gelaten, maar er is ook overleg toegezegd met de Ver-eniging van Drentse Gemeenten (VDG) over mogelijkheden voor afstemming van het beleid. Uiteindelijk is het belangrijkste punt dat op een humane manier met mensen wordt omgegaan. Daarom is de manier waarop het college gaat pogen om op dit gebied afstemming van het beleid te bewerkstelligen zo

belangrijk. Wil het college daarom binnen de grenzen van zijn eigen verantwoordelijkheid proberen te bereiken dat in ieder geval op een humane manier met mensen wordt omgegaan?

De heer SWIERSTRA deelt mee dat dit punt maandag a.s. in het overleg met de gemeenten aan de orde zal worden gesteld. Het is hem overigens niet duidelijk wat de heer Blanksma in dit opzicht van het IPO verwacht.

De heer BLANKSMA realiseert zich het onderwerp bij het verkeerde agendapunt aan de orde te hebben gesteld.

De VOORZITTER zegt de heer Blanksma te hebben laten uitspreken omdat op de agenda van IPO-bestuur het onderwerp asielzoekers staat.

6. Rondvraag

De heer KLEIN NULENT dankt de heer Swierstra voor zijn toezegging in de vergadering van 21 februari. De informatie over de vorderingen van de noodhulp wordt afgewacht.

De Waterleiding Maatschappij Drenthe (WMD) is al enige tijd bezig met het opzetten van het project en verwacht nog voor de zomer zover te zijn dat daarover met de provincie kan worden gecommuniceerd. Is het dan niet verstandig nog voor de zomervakantie een sessie te hebben met de WMD, hier of bij de WMD?

Mevrouw REMMELTS heeft uit de pers begrepen dat de heer Weggemans aan balsport doet: hij heeft namelijk een balletje opgeworpen over de mogelijkheid dat de provincie zelf energie gaat distribueren. Ligt het balletje al in het doel en kunnen de staten over dit onderwerp binnenkort een notitie verwachten?

De heer SWIERSTRA zegt dat de toezegging was dat de staten periodiek op de hoogte worden gehouden van de verschillende projecten. Dat zal ook zeker voor de zomervakantie nog gebeuren maar over de vorm waarin heeft het college nog geen besluit genomen. Het college heeft er geen enkel probleem mee ook de WMD erbij te betrekken.

De heer KLEIN NULENT zegt dat zijn voorkeur uitgaat naar een sessie waarin de staten, eventueel aan de hand van een nota, geïnformeerd worden over de stand van zaken.

De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten een notitie over de stand van zaken zullen ontvangen.

De bespreking van die notitie kan gekoppeld worden aan een discussie over wat het in de praktijk allemaal betekent. Hierover zal met de WMD een afspraak gemaakt worden.

De heer WEGGEMANS herinnert aan de gedachten van met name gedeputeerde Hollenbeek Brouwer in de jaren tachtig over een provinciaal energiedistributiebedrijf. Die gedachten zijn nooit door het college of de staten overgenomen. Verder strekten zijn uitlatingen in de pers ook niet. Het is wel mogelijk informatie te geven over hoe het in Zeeland gaat, waar wel een provinciaal distributiebedrijf werkzaam is.

Mevrouw REMMELTS ziet die informatie met belangstelling tegemoet. Zij gaat ervan uit dat het alleen nog een gedachte van de heer Weggemans was en niet van het hele college.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat de politieke discussie over dit onderwerp in de Tweede Kamer wordt gevoerd. Het college heeft de staten wel beloofd op enig moment nog eens te spreken over de aandelen-Essent.

De heer SCHAAP vindt dit een aardig thema voor een debat tijdens de verkiezingsstrijd in 2003. Hij vindt de suggestie van de heer Weggemans de meest creatieve van het college tot nu toe.

Mevrouw REMMELTS is verbaasd met dit voorstel tot uitstel tot de verkiezingen. Zij wil al veel eerder hierover discussiëren.

7. Brief van gedeputeerde staten van 26 februari 2001, kenmerk 8/6.3/2001001343, inzake evaluatie gemeentelijke herindeling

De heer ENGELS zegt om bespreking van dit informatiestuk te hebben verzocht omdat naar zijn mening de staten te zeer bij de gemeentelijke herindeling waren betrokken om het stuk zomaar voor kennisgeving aan te nemen.

Als een evaluatie na vijf jaar is toegezegd dan is die nu nog niet aan de orde, maar de tijd tot de gemeenteraadsverkiezingen van 2002 zou wel benut kunnen worden om een start te maken met de discussie over de opzet, de inrichting en de financiering van die evaluatie. Wanneer dan de

nieuwe colleges zijn geïnstalleerd, kan met de echte evaluatie gestart worden.

De heer NIJENBRINKS deelt mee dat zijn fractie zich goed kan vinden in de argumenten om de evaluatie in ieder geval niet te kort na de herindeling te doen. Hij wil dan ook vasthouden aan het afgesproken tijdstip. Op het voorstel van D66 hoort hij graag eerst de reactie van het college.

De heer HOEKSTRA wil aan hetgeen al is gezegd alleen nog toevoegen dat het van belang is niet alleen de gemeentebesturen zelf te onderzoeken, maar ook de ervaringen van de bevolking daarbij te betrekken.

De heer BLANKSMA vond het wel een goed idee om de evaluatie voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen te houden. De herindeling was immers mede bedoeld om de kwaliteit van het bestuur te verhogen en de evaluatie is bedoeld om na te gaan of hiervan ook sprake is geweest, niet alleen in de ogen van de gemeentebesturen zelf maar ook in die van de burgers. Daarom is het jammer dat er niet nu al geëvalueerd wordt.

De heer SCHAAP zegt dat zijn fractie voor het voorstel van het college is, met name om enige scheiding aan te brengen tussen de emotionaliteit die de gemeentelijke herindeling met zich bracht en de conclusie of de doelstellingen, namelijk verbetering van de kwaliteit van het bestuur en het ambtelijk apparaat, wel gehaald zijn. Het is immers nu ook niet de juiste tijd om de boeren te vragen wat zij van het mond- en klauwzeerbeleid vinden?

De heer BAAS lijkt het goed de evaluatie uit te stellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen, maar daarna moet er wel zo snel mogelijk mee begonnen worden. Het lijkt hem goed de oude colleges ook bij de evaluatie te betrekken, omdat die, meer dan de nieuwe colleges in staat zullen zijn knelpunten te signaleren.

De heer VAN GLANSBEEK sluit zich aan bij de woorden van de heer Nijenbrinks.

De heer VAN DER SCHOOT sluit zich aan bij de heer Blanksma. Hij wil niet wachten tot de emoties zijn weggeëbd. Als er na vier jaar nog emoties zijn, dan zijn die toch wel gefundeerd en die moeten dan zeker meegenomen worden.

Ook de burgerij moet bij de evaluatie betrokken worden. Overigens meent spreker zich te herinneren dat de toenmalige gedeputeerde een tussentijdse evaluatie heeft toegezegd.

De heer SWIERSTRA is blij dat de overgrote meerderheid van de commissie de opvatting van het college deelt om de evaluatie wel binnen vijf jaar maar niet voor de komende gemeenteraadsverkiezingen te houden. Als de evaluatie wel voor de verkiezingen wordt gehouden krijgt ze het karakter van een afrekening en dat is niet de bedoeling. Het gaat om een objectieve evaluatie, waarbij niet alleen ambtenaren maar ook anderen in de samenleving worden gehoord, want die evaluatie moet leiden tot een verdere verbetering van de kwaliteit van het bestuur. Als de politieke partijen dat overigens willen, zal het effect van de gemeentelijke herindeling zeker een rol spelen bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Spreker is van mening dat het nu nog te vroeg is om een objectief oordeel te geven, te meer daar een aantal gemeenten nog bezig is met het organiseren en reorganiseren van het ambtelijk apparaat.

De opzet van de evaluatie zal zo zijn dat op een breed vlak informatie wordt ingewonnen.

Het feit dat het college nu al een brief over dit onderwerp heeft opgesteld, wijst erop dat de voorbereiding tijdig en serieus ter hand wordt genomen. Het college zal op deze weg doorgaan, zodat het na de gemeenteraadsverkiezingen niet nog tijden zal duren voor de staten een voorstel voorgelegd krijgen.

De tussentijdse evaluatie die de heer Van der Schoot noemde is wat nu wordt voorgesteld, want de heer Pastoor heeft meermalen gezegd dat pas na een jaar of tien een wetenschappelijke evaluatie kan plaatsvinden.

TWEEDE TERMIJN

De heer ENGELS vraagt of de staten zich nog voor de verkiezingen met de voorbereidingsprocedure kunnen bezighouden, zodat direct na de gemeenteraadsverkiezingen met die evaluatie kan worden gestart.

De heer SWIERSTRA merkt op gezegd te hebben dat de staten het stuk niet heel lang na de verkiezingen krijgen, wat ook kan betekenen dat zij het daarvoor nog ontvangen. In de voorbereiding zal een voorstel geformuleerd

worden over wanneer met welk onderdeel wordt gestart.

De VOORZITTER stelt vast dat de meeste fracties de lijn van het college volgen, doch dat GroenLinks en de Ouderenpartij liever een evaluatie vóór de verkiezingen hebben.

8. Brief van gedeputeerde staten van 28 februari 2001, kenmerk 9/6.4/2001001756, inzake Tijdelijke referendumwet

De heer ENGELS merkt op dat uit de vele publicaties van de laatste jaren over de politieke cultuur en over de verhouding tussen burger en bestuur duidelijk wordt dat er verbeteringen nodig zijn. Naar de mening van D66 is een van die verbeteringen het referendum.

Het college is van mening dat de Tijdelijke referendumwet (TRW) voldoende is om de komende jaren mee te werken en dat er, hoewel de wet wel ruimte biedt voor een aanvullende verordening met betrekking tot een raadplegend referendum, geen aanleiding is meer te doen omdat er geen onderwerpen zijn die zich voor een dergelijk referendum lenen. De benadering dat, mochten die onderwerpen zich toch nog voordoen, het altijd nog mogelijk is een verordening te maken, spreekt de fractie van D66 minder aan. Hoe interessant de wetgeving van het Rijk op dit punt ook is, het gaat nu slechts om een raadgevend referendum op initiatief van burgers, terwijl het minimum toch zou moeten zijn dat ook de provincie zelf referenda zou moeten kunnen organiseren over zaken waarover, naar de mening van de provincie, burgers hun mening moeten kunnen geven. Er zou niet moeten worden gewacht tot zich een probleem voordoet. Het is goed om een referendumverordening in huis te hebben voor het geval er behoefte blijkt te zijn aan een referendum.

De heer WILLEMSE deelt mee dat zijn partij niet een groot voorstander is van het referendum, omdat zij niet zomaar haar geloof in de democratie wil prijsgeven. Het is wat té gemakkelijk om wat aan de parlementaire democratie schort te ondervangen met een naar een directe democratie neigende oplossing. Maar omdat het referendum er toch wel komt, is het tijd voor bezinning. Zo was het referendum in Groningen nogal verwarrend: er komt nu weliswaar geen gat in de markt, maar hoe zit

het met de renovatie van de noordwand? Een referendum moet duidelijk over iets gaan en daarom moet koppeling van vraagstukken worden vermeden.

Voorlopig heeft sprekers fractie genoeg aan de magerste vorm van een referendum en zij wacht wel af wat 2005 brengt. Zij vindt op dit moment een extra verordening van de provincie niet nodig, maar zij vindt het ook niet nodig onderwerpen van een referendum uit te sluiten.

De heer VAN GLANSBEEK is akkoord met de zienswijze van GS dat een aanvulling op de TRW niet nodig is. Het is mogelijk een raad-gevend correctief referendum te houden voor besluiten die referendabel zijn, terwijl voor een raadplegend referendum ad hoc een verordening moet worden opgesteld. Waarom denkt D66 dat daarmee de TRW niet helemaal dekkend is?

De heer NIJENBRINKS deelt mee dat zijn fractie instemt met de inhoud van de brief.

De heer VAN DER SCHOOT zegt dat dit ook voor zijn fractie geldt.

De heer HOEKSTRA zegt dat zijn fractie zich hierbij aansluit.

De heer BLANKSMA vindt de opstelling van het college wat afhoudend, terwijl in het Bestuursprogramma toch staat dat gepoogd zal worden de burgers bij politieke keuzes te betrekken. Het moet voor het IPO toch mogelijk zijn een standaardverordening te leveren? In plaats van achterover te leunen zou het college zich moeten afvragen welke mogelijkheden een referendum biedt om de burgers te betrekken bij wat de provincie bezighoudt. Wellicht zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 2002 een mooie gelegenheid om dit te doen.

De heer MASTWIJK vraagt hoe een provinciaal referendum aan gemeenteraadsverkiezingen gekoppeld kan worden.

De heer BLANKSMA wijst erop dat omdat mensen toch naar de stembus gaan om een gemeenteraad te kiezen zij tegelijkertijd een oordeel kunnen geven over zaken die de provincie bezighouden.

De heer SCHAAP zegt dat zijn fractie de gedachtegang van het college onderschrijft. Hij kan zich voorstellen dat pas wanneer zich een

concreet onderwerp aandient, de vraag interessant wordt of er een referendumverordening moet komen. Kunnen de fracties van D66 en GroenLinks voorbeelden geven van onderwerpen waarover naar hun mening tussen nu en twee jaar een referendum moet worden gehouden?

De heer BLANKSMA wijst op het voorstel van D66 in de begrotingsvergadering om de burgers te betrekken bij de besteding van een bepaald budget.

De heer NIJENBRINKS merkt op dat wanneer aan die oproep gehoor was gegeven, het geld nu weggeweest zou zijn. Een referendum kost zeker vijf ton en als het wat ongelukkig uitkomt zelfs nog meer. Als over de besteding van het miljoen van Essent een referendum was gehouden, zou nu de conclusie zijn geweest dat het een leuk referendum was, maar dat het geld op is.

De heer BLANKSMA zegt juist daarom een koppeling met de gemeenteraadsverkiezingen te hebben voorgesteld. De vraag om nu enkele onderwerpen aan te geven voor een referendum is niet terecht, want de staten wisselen wekelijks met elkaar van gedachten over onderwerpen die de Drentse burgers raken. Het is ridicul te veronderstellen dat daar geen onderwerpen bij zijn waarover de Drentse burgers hun oordeel zouden kunnen geven.

De heer SCHAAP merkt op geen enkel onderwerp van de afgelopen zes jaar te kunnen vertalen in een referendum. Maar als zulke onderwerpen er wel zijn, mag ervan uitgegaan worden dat de PvdA niet principieel tegen een referendum is. Het lijkt hem echter dat eerst duidelijk moet zijn of er zo'n onderwerp is; daarna is de IPO-verordening zo uit de kast gehaald.

De heer ENGELS wijst erop dat in de brief de mogelijkheid wordt genoemd voor het provinciale bestuur om een raadplegend referendum te houden via een eigen verordening, dus aanvullend op het traject dat in de TRW is uitgezet. Het is eigenlijk wel gemakkelijk dat de discussie dan altijd aan de hand van mogelijke voorbeelden moet worden gevoerd.

De heer SCHAAP zegt dat de heer Engels de zaak gemakkelijk afdoet. Hij wil een referendum en waarvoor, dat maakt eigenlijk niets uit.

De heer ENGELS is van mening dat de heer Schaap een verkeerde indruk van zijn voorstel heeft. Het voorstel is juist een verordening te maken om het signaal af te geven dat het provinciaal bestuur bereid is ter verbetering van de verhouding met de burgers wat meer te willen doen dan "de boer op te gaan". D66 vindt het referendum een nuttig instrument, ook in aanvulling op de TRW die nu in voorbereiding is. Eerst afwachten of zich een onderwerp aandient en pas dan een verordening opstellen, is pas opportunistisch. Het is om - op dit moment een oordeel te hebben over de toepasselijkheid, het nut en de noodzaak van het referendum - helemaal niet nodig om een voorbeeld te hebben van waarover tussen nu en twee jaar een referendum kan worden gehouden. Nu is ten principale de discussie aan de orde of de provincie bereid is dit instrument in haar pakket op te nemen en of zij bereid is de burgers duidelijk te maken dat zij dit instrument wenst toe te passen en niet pas uit de kast zal trekken op het moment dat het wel eens handig zou kunnen blijken te zijn. Om die reden voelt spreker zich meer thuis bij de redenering van de heer Blanksma dan bij die van de heer Schaap.

De heer SWIERSTRA meent dat de heer Blanksma gelijk heeft met de constatering dat hier en daar enige terughoudendheid doorklinkt in het enthousiasme over het referendum. De discussie hierover is er een van vallen en opstaan en van mogelijk langzaam toegroeien naar een Nederlandse vorm van een referendum. Bij de onderhandelingen over het Bestuursprogramma is ook uitvoerig over dit onderwerp gediscussieerd en in het Bestuursprogramma staat dan ook heel voorzichtig dat een referendum in bepaalde situaties kan, maar dus niet zal of moet. Er is dus gekozen voor een pragmatische benadering.

De TRW biedt bepaalde mogelijkheden en voor zover de provincie op dit punt een rol heeft, zullen de burgers zeker de gelegenheid krijgen van die mogelijkheden gebruik te maken.

Een raadplegend referendum is altijd het initiatief van een bestuur en het bestuur moet dus het initiatief tot zo'n referendum nemen. Dan moet er natuurlijk sprake zijn van een onderwerp dat naar de mening van het college de moeite waard is omdat de kosten van een referendum wel tegen de baten moeten opwegen en bovendien moet dan ook voldoende duidelijk zijn hoe zo'n referendum georganiseerd moet worden.

Het is daarom zaak pragmatisch te zijn en als provinciaal bestuur van Drenthe niet verder voor de troep uit te lopen dan verantwoord is. Als het provinciaal bestuur meent dat over een bepaald onderwerp een raadplegend referendum moet worden gehouden dan is er op dat moment nog genoeg tijd om een aparte verordening te maken.

De heer HARLEMAN begrijpt dat, omdat het instrument nog niet uit-ontwikkeld is het college terughoudend is met het toepassen ervan, terwijl het juist bijzonder interessant is om tijdens de ontwikkeling van zo'n instrument te onderzoeken waarvoor het zou kunnen worden gebruikt. Het is spreker daarom niet duidelijk waarom het college wil wachten tot anderen het vierde wiel hebben uitgevonden, dat eventueel bij de andere drie wielen moet passen.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het buitengewoon handig is als niet een van de wielen zijn eigen gang gaat. Het is ook niet zo dat de provincie meent dat eerst anderen het wiel maar moeten uitvinden en dat de provincie daarna wel bekijkt wat zij doet. Er zijn verschillende vormen van referenda mogelijk en het is ook niet duidelijk wat de landelijke discussie precies gaat opleveren. Het gaat om wetgeving die het hart van het staatkundige systeem raakt en daar moet voorzichtig mee worden omgegaan. Maar de provincie wacht niet alleen maar af. Zodra de provincie van mening is dat er een onderwerp is dat past onder het criterium raadgevend referendum dan kan met het Bestuursprogramma in de hand hiermee aan het werk worden gegaan. De provincie zal dan zeker niet wachten tot anderen alle wielen hebben uitgevonden. Maar om op dit moment maar alvast alle juridische instrumenten klaar te leggen voor het geval iets gebeurt, lijkt het college, gelet op de context, geen verstandige benadering. Bovendien kosten referenda sowieso veel geld, al kunnen die kosten wellicht lager zijn als ze met iets anders worden gecombineerd en ook daarom moet er terughoudend mee worden omgegaan.

TWEEDE TERMIJN

De heer ENGELS heeft gedurende het betoog van de heer Swierstra een wat optimistischer beeld gekregen van de mogelijkheden. De gedeputeerde begon namelijk zijn verhaal met de

mededeling dat het op dit moment "niet verantwoord" is zelf met regelgeving te komen, terwijl die woorden aan het eind van het verhaal waren veranderd in "niet verstandig".

Hoezeer D66 ook voor het gebruik van het referendum is, het is buitengewoon belangrijk dat instrument niet te pas en vooral niet te onpas te gebruiken. Spreker is er dan ook geen voorstander van over elk onderwerp maar een referendum te houden, maar hij vindt het wel verstandig in elk geval een referendumverordening paraat te hebben. Zo'n verordening verplicht niet tot het houden van een referendum maar op het moment dat er een referendabel onderwerp is, heeft de provincie een verordening paraat en kan wellicht bij een verkiezing worden aangehaakt.

De heer BLANKSMA is het met de heer Engels eens. Naar de mening van GroenLinks kan het referendum een uitstekend middel zijn om burgers te betrekken bij de provinciale politiek. Het referendum is niet bedoeld om een bepaald probleem op te lossen - de staten kunnen zelf wel de knoop doorhakken - het gaat erom dat de burgers bij het oplossen van het probleem worden betrokken. Als de staten het daarover eens zijn dan heeft het zin dat de fracties van D66 en GroenLinks onderwerpen aandragen.

De heer SWIERSTRA neemt kennis van de opvattingen van de fracties van D66 en GroenLinks.

De VOORZITTER constateert dat de overgrote meerderheid van de commissie de door het college uitgezette lijn steunt, maar dat de fracties van GroenLinks en D66 de voorkeur geven aan het paraat hebben van een autonome referendumverordening.

9. Brief van gedeputeerde staten van 7 maart 2001, kenmerk 7/6.12/2001001345, inzake evaluatie Provincies-van-de-toekomst

Mevrouw REMMELTS wil met name spreken over de zin: "Het gaat hier om afspraken over de rol en het functioneren van provinciale staten en de verbetering van de communicatie naar de samenleving." Zij is het in grote lijnen eens met de in de brief verwoorde voorstellen, maar zij stelt voor de in Zeegse gemaakte afspraken nog eens tegen het licht te houden om te zien wat er van die

afspraken in deze periode is terechtgekomen. Zij hoort graag hoe de andere fracties hierover denken.

De heer BLANKSMA vraagt of het college moet nagaan wat van die afspraken is terechtgekomen, of dat de staten dat zelf moeten doen.

Mevrouw REMMELTS meent dat wanneer de staten van mening zijn dat het eigen functioneren nog eens tegen het licht moet worden gehouden, zij dit ook zelf kunnen doen. Zo is de standaard van Zeegse ook begonnen.

De heer BLANKSMA zegt dat zijn fractie er dan de voorkeur aan geeft de staten het zelf te laten doen.

De heer VAN DER SCHOOT leest in de brief dat de pragmatische aanpak van de evaluatie zal bestaan uit een inventarisatie naar het binnen de ambtelijke organisatie ontwikkelde en uitgevoerde beleid. Wordt dit onderzoek uitbesteed aan een extern bureau of doen de staten dat zelf?

Wat verwacht het college met betrekking tot dit onderwerp van de commissie-Bleker die voorstelt om de start van de evaluatie uit te stellen?

De heer VAN GLANSBEEK vindt de brief toch wel ingewikkeld. Afgesproken is in 2001 het project Provincies-van-de-toekomst te evalueren en ook het Bestuursprogramma moet in 2001 geëvalueerd worden. Het college stelt nu voor de evaluaties in onderlinge samenhang te doen, maar wel met twee gescheiden rapportages te komen. Van het project Provincies-van-de-toekomst worden twee actiepunten geëvalueerd, namelijk de rol en het functioneren van provinciale staten en de verbetering van de communicatie naar de samenleving. Ten aanzien hiervan stelt het college voor eerst de initiatieven van het IPO af te wachten, dus het rapport van de Staatscommissie Dualisme en daarbij dan ook nog het rapport van de commissie-Bleker te betrekken.

In hun brief van 13 februari schrijven de voorzitters van de statencommissies dat in het voorjaar de rol en het functioneren van provinciale staten in de commissies ter sprake komt. Bij de behandeling van de begroting in de Statencommissie Cultuur en Welzijn is door mevrouw Brink gezegd dat het college de evaluatie van Provincies-van-de-toekomst zou willen combineren met de werkzaamheden van de

commissie Herijking welzijnsbeleid en dat die evaluatie in het voorjaar van 2001 zou plaatsvinden. Is het niet beter de rol van provinciale staten en de communicatie naar de samenleving toe apart en wel zo snel mogelijk te evalueren en daarbij dan eventueel de herijking van het welzijnsbeleid te betrekken?

De heer BLANKSMA sluit zich geheel bij de heer Van Glansbeek aan.

De heer BAAS zegt dat de woorden van de heer Van Glansbeek ook zijn fractie uit het hart gegrepen zijn. Het moet geen ingewikkeld gebeuren worden van allerlei zaken die in een vergadering geëvalueerd moeten worden. Het lijkt hem daarom goed de evaluatie van het eigen functioneren en dan specifiek gericht op de commissie Herijking welzijnsbeleid op de afgesproken tijd te laten plaatsvinden, namelijk in het voorjaar.

De heer SWIERSTRA merkt op dat wanneer de staten van mening zijn hun eigen functioneren op bepaalde punten te moeten evalueren zij dit naar de nadrukkelijke mening van het college ook zelf moeten doen. Het college zal daarvoor niet met een voorstel komen.

De heer Van Glansbeek heeft gelijk wanneer hij zegt dat het wel tamelijk ingewikkeld is al die zaken tezamen te nemen, maar het gaat wel om zaken die het risico in zich bergen van een hoog navelstaargehalte. Mede daarom is het college van mening dat geprobeerd moet worden de zaken te koppelen, de dingen die werkelijk wat betekenen eruit te halen en dan verdere stappen te zetten.

Van de commissie-Bleker wordt een helder rapport verwacht met een aantal goede aanbevelingen en die aanbevelingen kunnen als katalysator dienen voor discussies over het huidige functioneren van de staten op de door commissie genoemde punten.

De voorzitters van de statencommissies stellen voor een aantal elementen uit de afspraken van Zeegse onder de loep te nemen. Wanneer de staten daartoe besluiten, zal het zo gaan. Communicatie heeft uitdrukkelijk te maken met de manier waarop de provincie naar buiten treedt en op dit punt gaan de discussies dan wat door elkaar lopen.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw REMMELTS erkent dat het om het eigen functioneren gaat en dat dus bekeken moet worden of de gemaakte afspraken wel sporen met de praktijk. Het lijkt haar heel goed dat dit op voorhand geëvalueerd wordt zodat er een goede basis is om de bevindingen van de commissie-Bleker verder te bediscussiëren. Hoe een en ander vorm moet krijgen, heeft zij op dit moment niet helder in beeld: komt het college met voorstellen of moeten de staten zelf met dingen komen?

De heer VAN DER SCHOOT is blij met de reacties op zijn inbreng. Wat hem betreft wordt nu gewoon begonnen.

De heer VAN GLANSBEEK is blij dat het Zeegseverhaal er uitgehaald zal worden. Hij vraagt nog wel aandacht voor de toezegging van gedeputeerde Brink dat de commissie Herijking welzijnsbeleid geëvalueerd zal worden.

De heer BLANKSMA lijkt het comité van commissievoorzitters een mooi gremium om met voorstellen te komen.

De heer BAAS vindt dit een goed voorstel.

De heer SWIERSTRA zegt dat het niet aan het college is om uit te maken of de commissievoorzitters met iets moeten komen of de spraakmakende leden van deze statencommissie. Het lijkt hem overigens wel passend voor de commissievoorzitters. De staten zullen zelf hun functioneren moeten evalueren. Daarbij kan dan het functioneren van de commissie Herijking welzijnsbeleid worden betrokken. Hij kan zich voorstellen dat het college beziet welke mogelijkheden er zijn om enige ambtelijke bijstand ter beschikking te stellen voor dit werk. Er moet zo nu en dan toch iets georganiseerd en opgeschreven worden. Maar eerst moet duidelijk zijn wie de evaluatie bestuurlijk moet trekken. Als de evaluatie nog voor het verschijnen van het rapport van de commissie-Bleker moet plaatsvinden dan moet er vrij snel gewerkt worden.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie duidelijk heeft verwezen naar de Standaard van Zeegse. Het voorstel is gedaan om de voorzitters van de commissies een voorstel te laten maken voor de evaluatie.

Spreekster zal daartoe de voorzitters van de commissies bijeenroepen en hun die vraag

voorleggen. Daarbij zal graag gebruik worden gemaakt van de toezegging van het college met betrekking tot ambtelijke ondersteuning. De leden van de commissie die een bepaalde inbreng hebben gepleegd zal zij, zo dat noodzakelijk is, ook zeker weer weten te vinden.

10. Statenstuk 838, Wijziging begroting en meerjarenraming Interprovinciaal Overleg in verband met adviesstructuur

De heer KLEIN NULENT constateert dat de positie van de provincies de afgelopen jaren is veranderd. De werkwijze is geheel vernieuwd en het werk van de provincie strekt zich uit tot veel meer belangen, ook belangen van nationaal niveau. Dit heeft ook consequenties voor de inzet van het IPO. En ook al wordt er steeds planmatiger gewerkt, op een bepaald moment zal de organisatie dan toch uitgebreid moeten worden. Omdat de fractie het ook eens is met een beperking van de adviesstructuur, is zij geneigd met het voorstel in te stemmen. De vraag rijst dan wel wat die beperking betekent voor de eigen provinciale organisatie.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN merkt op dat de behandeling van dit stuk wel wat laat komt in het tijdschema van het IPO, vooral omdat de brief van het IPO al van 18 januari dateert.

Er wordt een wijziging van de adviesstructuur voorgesteld: er zal niet steeds meer ad hoc worden gewerkt. Spreekster gaat ervan uit dat er in de nieuwe structuur geen sprake meer zal zijn van "met de pet rondgaan".

De heer VAN DER SCHOOT vindt het vervelend steeds maar met vragen om verhoging van het budget geconfronteerd te worden, terwijl er nooit een stevige kosten-batenanalyse tegenover staat. In 1.3. wordt weliswaar voorgesteld het "met de pet rondgaan" te beperken, maar daarvoor in de plaats komt een nieuwe adviesstructuur die toch ook veel geld kost. Dat een dergelijke adviesstructuur op termijn tot besparingen leidt, heeft spreker nog nimmer kunnen constateren. Hij is dan ook van plan "nee" tegen het voorstel te zeggen.

De heer ENGELS heeft de indruk dat nu voor het laatst met de pet wordt rondgegaan maar dat de opbrengst dan wel zo hoog moet zijn dat het IPO weer een tijdje vooruit kan.

Het instellen van vijftien brede ambtelijke adviesgroepen vindt spreker een ontzettend slecht voorstel. Zijn fractie voelt er dan ook niets voor drie extra formatieplaatsen te scheppen, enkel en alleen om een heleboel ambtenaren af en toe met elkaar te laten praten.

De heer NIJENBRINKS merkt op dat zijn fractie het IPO altijd heel positief heeft benaderd en gesteund, maar toch ook altijd het gevaar heeft gezien dat het IPO zou uitdijen. Daarom hield de fractie altijd strikt vast aan het aantal fte's. Uit het meerjarenperspectief van het IPO valt op te maken dat het aantal fte's en daarmee de kosten zullen teruglopen en dat de nieuwe adviesstructuur een reorganisatie nodig maakt. Die reorganisatie heeft als resultaat dat het aantal fte's toeneemt en dat terwijl de provincies de laatste jaren ook steeds meer werk ten behoeve van het IPO hebben moeten doen. Die ontwikkeling baart spreker zorgen. Hij krijgt daarom op de door hem genoemde punten graag nog enige uitleg alvorens met de notitie in te stemmen.

De heer VAN GLANSBEEK zegt dat in het verkiezingsprogramma van het CDA de groei van het IPO-secretariaat wordt afgewezen. Uit het stuk wordt niet duidelijk hoe de huidige formatie de kernfuncties van het IPO kan uitvoeren. Op pagina 3 staat wel dat het IPO meer werk heeft gekregen, maar nergens is sprake van een doelmatigheidsonderzoek waaruit blijkt dat een afgesproken prestatie met een zo gering mogelijke inzet van middelen wordt gerealiseerd. Overall waar geld is, verliest soberheid zijn kracht. Het is natuurlijk gemakkelijk om steeds maar uit te breiden, maar het is beter dat eerst wordt onderzocht of geen oud beleid kan worden ingeleverd en dat pas daarna wordt bekeken of eventueel ook nog uitbreiding nodig is.

De heer BAAS vindt het IPO een belangrijk instrument en als voor verbetering van de kwaliteit meer geld nodig is dan kan zijn fractie met de begrotingswijziging instemmen, vooral omdat die verbeterde kwaliteit de provincie uiteindelijk ook geld oplevert.

De heer SWIERSTRA is het volledig eens met de opmerking van de heer Baas. Sinds hij deel uitmaakt van het bestuur van het IPO is hem pas

echt duidelijk hoe omvangrijk en indringend de activiteiten zijn. Het is voor hem dan ook niet moeilijk een nog veel grotere uitbreiding van de formatie te motiveren.

De provincie van nu werkt heel anders dan de provincie van enkele jaren geleden en op die oude manier van werken is de huidige formatiestructuur van het IPO nog gestoeld. Vooral de grote decentralisaties vragen om zeer hoogwaardige menskracht.

Het platform belangenbehartiging bestaat uit een heel kleine groep mensen die het hele palet van beleidsdossiers van alle ministeries moet behartigen. Voor elk van die dossiers is vaak maar 0,5, 0,2 of zelfs maar 0,1 fte beschikbaar. Toch zijn de consequenties vaak buitengewoon groot en daarom moest de afgelopen jaren vaak met de pet rondgegaan worden om per project de financiering geregeld te krijgen. Aan die manier van werken hebben alle provincies een broertje dood, want zij hebben het met hun eigen huishouding al moeilijk genoeg. Bovendien is het inhuren van tijdelijke deskundigheid vaak vele malen duurder dan het zelf in huis hebben van specialisten van hetzelfde niveau. Voor het bewaken van de lopende dossiers en het alert kunnen inspelen op zaken die in het Haagse al wel spelen maar nog niet officieel op de agenda staan, is de permanente aanwezigheid van een aantal mensen nodig.

Op basis van een uitdrukkelijke analyse is het IPO tot de slotsom gekomen dat er meer mensen bij moeten komen. En daarbij is het precies zo gegaan als de heer Van Glansbeek wilde: eerst is gekeken wat men wilde, daarna of dat nodig was en vervolgens pas of daarvoor wel formatie was. In het IPO-jaarplan is zeer expliciet omschreven wat wel en wat niet wordt gedaan. Maar het bestuur van het IPO krijgt van de provincies alleen de vraag voorgelegd om meer te doen. Zo menen de provincies dat er in de sector cultuur te weinig gebeurt. Dat is echter een bewuste keuze van het IPO.

Uitbreiding van de formatie wordt alleen toegestaan als het IPO ervan afziet nog met de pet rond te gaan, behoudens héél bijzondere gevallen.

De heer NIJENBRINKS wijst erop dat in het meerjarenperspectief van het IPO zelf nog wordt uitgegaan van een vermindering met 6 fte's.

De heer SWIERSTRA zegt dat er wel versoerd wordt, maar dat die versoering het - enerzijds op

basis van de keuzes in het jaarprogramma en anderzijds op basis van de noodzaak om het steeds maar ad hoc inhuren van mensen te vervangen door een paar vaste krachten - wel nodig maakt het onderdeel Platform en belangenbehartiging uit te breiden. Het is dus ook nodig om de relatie met de provincies te herzien. Er is nu gekozen voor een nieuwe opzet van de adviesstructuur: zo komen er nu vijftien groepen, waarin specialisten uit de verschillende provinciehuizen zijn verenigd en die af en toe in het kader van het IPO functioneren. Op die manier wordt voorkomen dat het IPO een losstaand orgaan wordt zoals de VNG - een veel groter apparaat van wel 600 mensen - en niet langer rekening houdt met wat de provincies willen. De vijftien adviesgroepen werken niet alleen voor het IPO maar ook voor de provincies, want zij leveren een deel van de input die de provincies nodig hebben bij hun beleidsvoorbereiding. Er zijn niet alleen vijftien adviesgroepen, tussen de provincies opereert ook nog een groot aantal samenwerkingsgroepen; het gaat dan om interprovinciale activiteiten en die kunnen soms twee maar ook wel acht of negen en zelfs wel alle twaalf provincies omvatten. Die structuur heeft een wildgroei te zien gegeven en die zal, onder leiding van de Griffierskring, gelijktijdig met de herziening van de eigen adviesstructuur van het IPO worden herzien, want de efficiency moet worden verbeterd. Die efficiency slaat dan weer terug op het eigen provinciale apparaat.

De heer HARLEMAN wijst erop dat de begroting van het IPO in principe vrij laag is, maar dat er in de loop van het jaar steeds voorstellen komen om deskundigheid van de provincies te lenen of om aanvullende middelen ter beschikking te stellen. Is het nu zo dat de begroting dan misschien wel hoger wordt, maar dat het resultaat op de rekening budgettair neutraal zal zijn?

De heer SWIERSTRA weet niet of het precies zo uitkomt. Wel zal er sprake zijn van een aantal inverdieneffecten. Maar ook het aantal activiteiten neemt toe. Alles met elkaar zal de nieuwe opzet de provincie Drenthe structureel f 80.000,-- (€ 36.302,42) extra kosten. Daarvoor kan geen blik medewerkers worden opengetrokken.

De heer VAN DER SCHOOT wijst erop dat dit bedrag bovenop het bedrag van f 845.000,-- (€ 383.444,28) komt.

De heer SWIERSTRA zegt dat ook rekening moet worden gehouden met de kwaliteit van het werk. Die kwaliteit moet geleverd worden, want de provincies vragen daar ook om. Het gaat vaak om heel ingewikkelde onderwerpen en alleen al daarom was een grotere uitbreiding ook best te verdedigen, want ook daarmee zou het IPO nog geen boven de provincies zwevend instituut worden.

Het IPO heeft het stuk op 18 januari verstuurd en bij binnenkomst gaat het de normale weg. Het is gewoon op tijd geagendeerd om het signaal van de commissie nog mee te kunnen nemen naar het AB dat morgen vergadert. De formele vaststelling van het stuk vindt in de eerstvolgende statenvergadering plaats. De staten hebben in ieder geval voldoende tijd gehad om het stuk te bestuderen.

TWEEDE TERMIJN

De heer VAN GLANSBEEK is het met de gedeputeerde eens dat de provincies af moeten van het "met de pet rondgaan" door het IPO. Het lijkt hem daarom goed dat wordt gekomen tot een flexibele provinciale arbeidspool.

De inverdieneffecten moeten nog onderzocht worden en toch wordt nu al uitgegaan van het inleveren van 6 fte's.

Ondanks het feit dat het AB morgen al vergadert, wil spreker het stuk nog in zijn fractie bespreken. Hij stelt daarom voor de status te veranderen in B.

De heer ENGELS vond het betoog dat de heer Van Glansbeek in eerste termijn hield, bijzonder interessant. Zoals hij het schetste, gaat het in meer organisaties.

Spreker gelooft ook de gedeputeerde wel wanneer die zegt dat de formatie eigenlijk nog groter zou moeten worden, maar dat moet dan wel heel zichtbaar, rationeel en liefst ook met cijfers beargumenteerd worden, want alleen dan kunnen de staten een goede afweging maken. Het lijkt spreker goed af te wachten wat in het AB wordt besloten en daarna de zaak nog eens in zijn fractie te bespreken, want alles aan het jaarplan relateren lijkt hem precies de verkeerde kant op redeneren.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat de staten wel het jaarplan vaststellen.

De heer ENGELS gaat ervan uit dat een jaarplan met de dan bestaande formatie kan worden uitgevoerd.

Spreker vermag niet de meerwaarde in te zien van de vijftien ambtelijke adviesgroepen. Als per overleggroep geen 0,2 fte wordt ingezet, kunnen drie formatieplaatsen worden bespaard en die kunnen wellicht binnen het IPO op een nuttiger manier worden ingezet.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het niet om zomaar overleggroepen gaat die periodiek vergaderen; het gaat om groepen van specialisten die praten over wetgeving, ruimtelijke ordening, over beleidsnota's die becommentarieerd moeten worden enzovoorts.

De heer ENGELS gaat ervan uit dat die groepen worden ingesteld en dus vergaderen, terwijl hij liever ziet dat het allemaal wat bestuurlijker wordt benaderd.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat bestuurders niet zonder een gedegen ambtelijke voorbereiding kunnen bij het bespreken van dergelijke onderwerpen. De bestuurlijke voorbereiding en het aftikken daarvan gebeurt in de IPO-adviescommissies. De portefeuillehouders komen maandelijks bij elkaar en hebben dan altijd te weinig tijd om alle zaken goed te bespreken.

De heer ENGELS weet uit eigen ervaring dat zonder een ambtenaar een bestuurder nergens is, maar hij vindt het te veel van het goede om het op de nu voorgestelde manier te doen.

De heer BLANKSMA zegt in eerste termijn niet aan de discussie te hebben deelgenomen omdat hij het, ondanks het goed lezen ervan, moeilijk vond een oordeel over het stuk te geven. Het probleem is dat het IPO nogal ver van hem afstaat.

Na de eerste termijn is de conclusie van de fractie van GroenLinks dat zij met het voorstel kan instemmen, maar dat de eventuele petten die nog langskomen extra kritisch zullen worden bekeken.

De heer NIJENBRINKS zegt nogmaals het IPO een warm hart toe te dragen. Zijn fractie kan dan ook wel instemmen met het statenstuk, maar zij blijft kritisch over de omvang van het IPO.

Hij dringt erop aan dat het IPO na deze reorganisatie de eigen positie opnieuw bepaalt. Bij de beoordeling van nieuwe voorstellen hebben de staten daar dan houvast aan.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het de bedoeling is dat het IPO nu weer een hele tijd vooruit kan. Het is de bedoeling het IPO zo slank en efficiënt mogelijk te houden. Het is de topstructuur van de provincies - dus echt verlengd bestuur - en niet iets wat ernaast of erboven staat. Het IPO moet van de provincies blijven. Spreker kan zich goed voorstellen dat veel statenleden de indruk hebben dat het IPO een ver-van-hun-bedshow is, omdat vooral ambtenaren en gedeputeerden zich ermee bemoeien, maar het IPO is nadrukkelijk wel een orgaan van de provincies zelf. Het IPO maakt dat de provincies zo langzamerhand een steviger positie krijgen in het bouwwerk van Thorbecke dat in het Haagse in discussie is en daarom ook krijgen de provincies steeds meer taken toegeschoven. Dat gebeurt niet altijd tot vreugde van de provincies, maar het zegt wel iets over de positionering van het nieuwe provinciale bestuur.

De heer VAN DER SCHOOT meent dat wanneer het IPO steeds meer wil, het steeds tegen de eigen capaciteit aanloopt. Het IPO vraagt nu alweer 10% extra van de bijdrage die al gegeven wordt. Op jaarbasis geeft Drenthe al bijna f 1 miljoen (€ 453.780,22).

De heer KLEIN NULENT vraagt of de heer Van der Schoot dan wil dat het IPO zijn handen aftrekt van de Vijfde nota.

De heer VAN DER SCHOOT zegt dat het erom gaat dat steeds meer van de provincies wordt gevraagd. Als dit nu echt de laatste keer is dat met de pet wordt rondgegaan, wil hij het stuk nog wel eens in de fractie bespreken, maar het gaat erom dat als steeds maar om een aanvullende bijdrage wordt gevraagd, het budget niet meer beheersbaar is.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat dit voorstel juist wordt gedaan om de hele materie beheersbaar te maken. Het steeds met de pet rondgaan wordt nu omgezet in vaste formatie, die hoogwaardiger en beter ingezet kan worden. Het voorbeeld van de Vijfde nota is wel genoemd, maar dat is in IPO-verband maar een kleintje, want daar zit nauwelijks geld in.

In het IPO gaat het voornamelijk over de groendecentralisatie, waarmee honderden miljoenen zijn gemoeid en over verkeer en vervoer waarin heel veel geld omgaat en waarbij heel veel juridische techniek komt kijken. En zo zijn er tientallen dossiers met een zeer groot en indringend belang voor de provincies. Als die dossiers niet goed worden bewaakt, zullen de huidige staten daar misschien nog niet zoveel van merken, maar hun opvolgers zeker. Zo is jarenlang gedacht dat de rampenbestrijding wel goed geregeld was, terwijl nu ineens geconstateerd moet worden dat er geen hout van deugt. Wat gebeurt er met het vuurwerk? Minister Pronk gooit het over het hekje van de provincies en denkt dat het probleem daarmee is opgelost. Maar zo is het niet, dan begint het pas. En zo zijn er talloze dossiers.

Niet alleen het Jaarplan, vooral ook het meerjarenprogramma maakt duidelijk waarop het IPO de komende tijd inzet. Natuurlijk wordt dit programma per jaar vertaald in jaarplannen en de laatste tijd zorgden die jaarplannen, waarin de provincies zelf aangeven wat er moet gebeuren, steeds voor overschrijding van de begroting. Zo is voor het verkeers- en vervoerdossier extra geld gevraagd omdat gezamenlijke inzet van de provincies nodig was om voor elkaar te krijgen wat zij ook wilden bereiken.

De commissie kan ervan op aan dat zeer duidelijk kan worden aangetoond welke formatieplaats voor welke taak is bedoeld en dat het IPO qua opzet buitengewoon sober is.

Spreker is het absoluut niet eens met de heer Engels als het om de vijftien adviesgroepen gaat. Misschien kunnen enkele leden van die adviesgroepen de heer Engels wel overtuigen van het nut van die groepen.

Het antwoord op de vraag welk effect deze reorganisatie van het IPO op de eigen provinciale structuur heeft kan spreker op dit moment niet geven, want hijzelf weet ook niet wat er allemaal in het ambtelijke circuit gebeurt behalve dan dat het erg veel is. Hij vertrouwt het oordeel hierover geheel aan de Griffierskring toe. Maar omdat het om een zo ingewikkelde constructie gaat, is niet gewacht op een voorstel van de Griffierskring. Er moet nu aan het werk gegaan worden. De reorganisatie die enige tijd geleden is doorgevoerd en het platform en de belangenbehartiging moeten nu vorm en inhoud krijgen. De nieuwe directeur moet nu aan de slag kunnen.

De VOORZITTER neemt aan dat het college de inbreng van de commissie in de AB-vergadering inbrengt. Alle fracties zijn positief over het voorstel, behalve de Ouderenpartij die helemaal tegen is en de fracties van CDA en D66 die nog een voorbehoud maken, waarbij het CDA heeft gevraagd om wijziging van de status.

De heer VAN GLANSBEEK wijst erop dat dit wel moet, omdat zijn fractie volgens het verkiezingsprogramma het voorstel moet afwijzen.

De VOORZITTER zal het college adviseren de status van het stuk te veranderen.

De heer VAN DER SCHOOT zegt dit stuk nog wel eens in zijn fractie te willen bespreken. Hij is op dit moment dus niet tegen, maar maakt een voorbehoud.

De heer ENGELS vraagt of het mogelijk is nog voor de statenvergadering te horen wat in het AB is besloten en of dat tot veranderingen in dit statenstuk leidt.

De heer SWIERSTRA zegt dat de staten het sowieso horen als zich bijzondere ontwikkelingen voordoen. Hij zegt toe dat de staten een verslag van de AB-vergadering krijgen.

(De vergadering wordt voor enige ogenblikken geschorst en daarna hervat.)

11. Statencommissiestuk van 27 februari 2001, kenmerk 8/6.7/2001001564, Provinciale Rekenkamer

De heer SCHAAP deelt mee dat zijn fractie een groot voorstander is van een provinciale rekenkamer. Het gaat nu alleen nog om de variant en welke variant word gekozen hangt af van waarvoor men die rekenkamer denkt te gebruiken. Een rekenkamer zou provinciale staten de gelegenheid geven van tijd tot tijd onderzoek uit te zetten en daarom kiest de fractie van de PvdA niet voor een rekenkamer voor alle provincies. Sprekers fractie voelt veel voor een noordelijke rekenkamer, die aangehangen kan worden bij het SNN.

De heer BLANKSMA is het slechts voor een deel met de heer Schaap eens, omdat dan de rekenkamer meer een verlengstuk wordt van de commissie financiën, terwijl de rekenkamer toch ook bedoeld is om onafhankelijk en zelfstandig

onderzoek te doen. De conclusies van een rekenkamer zijn daarmee niet altijd leuk voor de provincie.

De heer SCHAAP deelt de mening dat de rekenkamer breder is; hij heeft alleen willen aangeven dat de staten een beroep kunnen doen op de rekenkamer. De rekenkamer houdt zich met veel meer bezig dan alleen met de centen, zij let ook op doelmatigheid en efficiency en zij kan op eigen initiatief aan een onderzoek beginnen; op dat punt is spreker het volstrekt met de heer Blanksma eens.

De heer BLANKSMA geeft de voorkeur aan een rekenkamer in noordelijk verband: een landelijke rekenkamer is hem te grootschalig en een rekenkamer voor Drenthe alleen lijkt hem onvoldoende draagvlak te hebben. Hij vraagt nogmaals aandacht voor het idee om de gemeentelijke en de provinciale rekenkamer samen te voegen. Dat heeft dezelfde voordelen die een noordelijke rekenkamer voor het hele SNN-gebied heeft. Daarom ziet spreker graag dat Drenthe niet alleen pleit voor een noordelijke rekenkamer maar ook de mogelijkheid van het laten samengaan van provinciale en gemeentelijke rekenkamers in het Noorden onder de aandacht brengt.

De heer HOEKSTRA deelt mee dat ook zijn fractie voor het instellen van een rekenkamer is, omdat de staten daarmee een nieuw instrument krijgen om hun controlerende taak uit te voeren. Nu kunnen de staten niet altijd nagaan of het geld wel goed en efficiënt besteed wordt.

Spreker is positief over het voorstel van de commissie-Van Bergen. Met betrekking tot de variant verschilt de fractie van de OPD van mening met de PvdA en GroenLinks. Als het advies van de commissie-Van Bergen consequent wordt gevolgd komt men uit op een landelijke rekenkamer. Op die manier kan ook de meeste expertise in huis gehaald worden. De problematieken bij de provincies lopen ook vaak parallel. Een landelijk georganiseerde rekenkamer heeft ook meer afstand tot de problematiek dan een rekenkamer voor de provincie of voor enkele provincies en dat is voor de objectiviteit heel gunstig.

Wat de OPD betreft wordt adviespunt 3 opgevolgd en wordt gestreefd naar een gemeenschappelijke rekenkamer.

De heer VAN DER SCHOOT herinnert eraan in zijn algemene beschouwingen in 1996 al gepleit te hebben voor een rekenkamer. Hij pleit voor een noordelijke rekenkamer omdat die mooi spoot met de Kompas-activiteiten.

Bij alle lof wil spreker toch ook een waarschuwing laten horen. Wanneer er eenmaal een rekenkamer is, dreigt de mogelijkheid dat provinciale staten hun controlerende taak wat gemakkelijker gaan opvatten. Hij pleit ervoor dat ook de waterschappen door de rekenkamer worden onderzocht. Een onafhankelijke rekenkamer kan immers vaststellen of een bepaalde tarifiering al dan niet terecht is. Spreker gaat ervan uit dat provinciale staten de rekenkamer kunnen verzoeken specifieke onderzoeken te doen.

Een rekenkamer die voor de drie noordelijke provincies werkt, is gemakkelijk aanspreekbaar en heeft daarom veel voor en weinig tegen. Spreker is het dan ook niet geheel eens met het overzicht op pagina 4.

De heer ENGELS zegt dat ook zijn fractie al in een eerder stadium heeft laten weten sterk voor een rekenkamer voor de provincie te zijn. Spreker vraagt aandacht voor een historisch moment: er gaat een zekere verwantschap ontstaan tussen de OPD en D66, want ook D66 is voor een landelijke rekenkamer. Er moet maximaal ingezet worden op kwaliteit, deskundigheid, een zekere afstand en het creëren van gezag. Eigenlijk had spreker van de OPD verwacht dat die voor een rekenkamer voor Drenthe zou kiezen.

De heer HOEKSTRA zegt dat de OPD niet bekrompen is.

De heer ENGELS zegt naar aanleiding van bepaalde ontwikkelingen binnen het SNN zelf heel huiverig te zijn voor een Friese rekenkamer.

De heer NIJENBRINKS merkt op dat ook zijn fractie zich al eerder voor een rekenkamer heeft uitgesproken, al heeft hij toen opgemerkt in de Drentse situatie - het ging toen voornamelijk over controle op de financiën en hierbij refereerde hij vooral aan de kwaliteit van het ambtelijk apparaat en de omvang van de provincie - niet direct de meest warme voorstander hiervan te zijn. Het gaat nu om meer dan alleen financiële controle.

Of het tot een verplichting komt om een rekenkamer in te stellen is nog niet duidelijk, maar

de fractie van de VVD zou daarmee in kunnen stemmen.

Met betrekking tot de vorm deelt spreker de mening van de PvdA dat, gelet op de schaal van Drenthe, het beste kan worden overgegaan tot het instellen van een rekenkamer voor de drie noordelijke provincies. De Drentse statenfracties zullen om dit te bereiken nog heel veel werk hebben te verzetten.

In de notitie is sprake van een rijksbijdrage van f 1,6 miljoen (€ 726.048,35) per provincie, waarmee voor een noordelijke rekenkamer bijna f 5 miljoen (€ 2.268.901,08) beschikbaar is. Spreker gaat ervan uit dat de rekenkamer het daarmee redelijk moet kunnen doen. Gewaakt moet worden voor een uitdijen van de kamer tot een instituut dat steeds meer rapporten uitbrengt waarop de staten dan weer moeten reageren.

De heer ENGELS wijst erop dat de rekenkamer een wettelijk verankerd onafhankelijk instituut wordt. Waar zit dan de herkenbaarheid in als er een rekenkamer komt voor de drie noordelijke provincies?

De heer NIJENBRINKS merkt op dat veel beleid van de provincie Drenthe is verankerd in SNN-beleid. Als dan vanuit de drie noordelijke provincies een opdracht wordt gegeven heeft een noordelijke rekenkamer een grotere herkenbaarheid dan een landelijke rekenkamer, waar de opdracht wordt vertaald in een meer algemene vraag van de provincies.

De heer MASTWIJK deelt mee dat zijn fractie het advies van pagina 2 van de beleidsbrief volgt en dat betekent dat zij voor een noordelijke rekenkamer is.

In punt 1.2. op pagina 2 wordt aangegeven welke taken en bevoegdheden wettelijk verankerd zouden moeten worden, waarbij spreker twee punten wil onderstrepen.

In punt b. staat dat het onderzoek zich ook moet uitstrekken tot instellingen die via een omweg provinciaal geld uitgeven, terwijl onder c. staat dat de rekenkamer gevraagd en ongevraagd advies kan uitbrengen en onderzoek kan doen. Tenslotte sluit spreker zich aan bij de opmerking van de heer Nijenbrinks over het budget.

De heer WILLEMSE zegt dat zijn fractie verklaard voorstander is van een provinciale rekenkamer. De staten hebben duidelijk behoefte aan een aanvullende instantie om hun controlerende taak uit te oefenen.

Spreker is gelukkig met de door de commissie-Van Bergen geformuleerde dubbele taakstelling, namelijk doelmatigheid en doeltreffendheid. Het rechtmatigheidsonderzoek vraagt ook van de Algemene Rekenkamer steeds minder tijd en daarmee blijft er meer tijd over voor onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid.

De fractie van de ChristenUnie kiest voor een rekenkamer voor de drie noordelijke provincies. Het provinciale element kan daarin dan nog vorm krijgen door het voorzitterschap te laten rouleren, net als bij het SNN.

Het meest sprekende argument om voor een rekenkamer te kiezen voor provincie en gemeenten samen is dat een grotere en meer efficiënte organisatie kan worden opgebouwd, die ook werkelijk alles in huis heeft. De samenwerking tussen provincie en gemeenten is niet altijd even gemakkelijk, maar hun taken raken elkaar wel.

De heer WEGGEMANS dankt de commissie voor haar instemming met het voorstel. Drenthe heeft al in een heel vroeg stadium in het IPO laten weten wel voor een provinciale rekenkamer te zijn, al ging het toen nog om een aanvulling op de beleidsevaluatiecommissies.

Het advies van de commissie-Van Bergen is op zich heel helder. In het kader van de dualisering is heel bewust niet gekozen voor één rekenkamer voor alle overheden. Spreker heeft de mogelijkheid van een rekenkamer voor provincie en gemeenten tezamen ook in het overleg ingebracht maar hij heeft daarvoor geen enkele steun gekregen. Men wil de drie bestuurslagen gescheiden houden en men ziet enige tegenstrijdigheid met de toezichtrelatie tussen Rijk en provincie en provincie en gemeente.

De heer HARLEMAN wijst erop dat in het stuk nadrukkelijk de mogelijkheid van een onderzoek naar een gezamenlijke rekenkamer voor gemeenten en provincie wordt opengehouden.

De heer WEGGEMANS zegt dat het college dat onderzoek in ieder geval niet gaat doen. Die variant wordt door de commissie-Van Bergen totaal afgewezen - pagina's 25 en 26 van het rapport - en scoort ook niet in het overleg met de andere provincies.

Heel anders is het als het gaat om de keuze of er een noordelijke, landsdelige of landelijke rekenkamer moet komen. De provincies zijn daarover nogal verdeeld en omdat Drenthe duidelijk opteert voor een landsdelige rekenkamer,

heeft het besloten dat maar meteen duidelijk te zeggen. De grote provincies hechten aan een rekenkamer voor de eigen provincie en als dat niet mogelijk is, een voor alle provincies. De gedachte aan landsdeligheid speelt in Noord- en Zuid-Holland geen enkele rol.

Omdat aan de vorming van de rekenkamer een wet ten grondslag zal liggen, zal de keuze wel niet vrij zijn. Overigens hechten kamerleden helemaal niet aan die wettelijke verankering, omdat dan geld beschikbaar moet worden gesteld. De kamerleden hebben meer iets van, als de provincies en gemeenten het dan zo graag willen moeten zij vooral hun gang gaan.

Drenthe kiest voor een landsdelige rekenkamer, maar natuurlijk kan ook voor een landelijke kamer gekozen worden. Hierbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat de provincies nogal verschillend zijn. De Algemene Rekenkamer gaat vaak per ministerie iets ondernemen, maar een landelijke rekenkamer voor de provincies moet zich bezighouden met uitgavenpatronen die veel minder eenduidig zijn. Het is dan ook nog maar de vraag of Drenthe bij zo'n rekenkamer aan bod komt, want die rekenkamer is natuurlijk geen accountantsdienst die de rekening gaat doorlichten. Daarom zullen de drie noordelijke provincies veel meer baat hebben bij een noordelijke rekenkamer. Het officiële standpunt van Fryslân is heel lang geweest dat er helemaal geen rekenkamer zou moeten komen. Groningen weet het ook nog niet. Drenthe loopt dus voorop en weet ook helemaal niet hoe de andere provincies over het Drentse standpunt denken. Maar omdat het niet willen straks niet meer aan de orde is, zal

Fryslân ook een standpunt moeten bepalen. Spreker is van mening dat de rekenkamer het met f 5 miljoen (€ 2.268.901,08) per jaar moet kunnen doen. Er wordt uitgegaan van minimaal zes formatieplaatsen.

De heer BLANKSMA heeft begrepen dat de commissie-Van Bergen spreekt over een gemiddelde bijdrage van f 1,6 miljoen (€ 726.048,35). Als dan wordt gelet op inwoneraantallen dan kan het zijn dat Groningen, Fryslân en Drenthe samen gelijkgesteld worden aan een provincie als Zuid-Holland. Als gesproken wordt over een minimale bijdrage kan dat twee dingen betekenen: het kan meer worden, maar ook dat de bijdrage wel erg weinig is en dat de provincie dus zelf ook wat bij moet dragen. En dat

laatste staat in het rapport van de commissie-Van Bergen.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat op pagina 30 onder het hoofdstuk Budget sprake is van "twaalf keer *f* 1,6 miljoen". Voor het Noorden is het dan driemaal *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35). Maar als er een wet komt en in die wet wordt bepaald dat het een landsdelige dan wel een landelijke rekenkamer wordt dan kan het allemaal anders worden. Het college gaat voor de opstelling van de commissie-Van Bergen en dus voor driemaal *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35).

De heer BLANKSMA lijkt het goed dat Drenthe zich realiseert dat aan die gedachte een redelijke dosis van wishfull thinking ten grondslag ligt.

De heer WEGGEMANS erkent dit, maar hij wijst erop dat de commissie-Van Bergen van hetzelfde bedrag uitgaat. In het rapport staat: "Hiertoe dient structureel een bedrag van twaalf keer *f* 1,6 miljoen aan het Provinciefonds te worden toegevoegd, dat zodanig wordt verdeeld over de twaalf provincies dat een redelijke aansluiting wordt verkregen bij de te maken kosten." Als dan aannemelijk kan worden gemaakt dat een rekenkamer voor de drie noordelijke provincies het beste is, dan mag toch worden uitgegaan van een bijdrage van *f* 4,8 miljoen (€ 2.178.145,04). Maar het bedrag is niet hard.

De heer BLANKSMA wijst erop dat de begroting van een provincie als Noord-Holland een veelvoud is van het bedrag dat Groningen, Fryslân en Drenthe samen te besteden hebben.

De heer WEGGEMANS zegt dat het er niet om gaat hoeveel geld wordt uitgegeven, maar om welke vraagstukken er spelen; en die kunnen in een kleine provincie even complex zijn als in een grote. Het is niet de bedoeling dat de provincies er zelf zomaar veel geld bijleggen en vanwege de wettelijke verplichting mag ook geen minimaal verhaal neergelegd worden. Drenthe gaat met de optie landsdelig op pad. Flevoland heeft al laten weten zich vanwege de grootheid van zijn burens dan heel ongelukkig te voelen. Omdat het SNN een gemeenschapselijke regeling is, zal ook het SNN door de rekenkamer worden onderzocht en dan is het handig dat er voor de drie noordelijke provincies gezamenlijk

een rekenkamer komt. Of Flevoland er dan nog bij moet, is nu nog niet echt aan de orde.

Spreker hoopt dat de heren Hoekstra en Engels op basis van deze argumenten toch nog willen instemmen met een landsdelige rekenkamer. Alle subsidie-ontvangers zullen onder het onderzoeksdomein van de rekenkamer vallen en de rekenkamer bepaalt zelf wat zij onderzoekt. De uitslag van een onderzoek van de rekenkamer kan onaardig overkomen, maar dat is nog geen reden om enige angst te hebben voor zo'n onderzoek.

Spreker zegt toe dat in het overleg van de portefeuillehouders financiën het onderzoek naar de waterschappen zal worden ingebracht.

De heer VAN DER SCHOOT zegt de gedeputeerde hiervoor al bij voorbaat dank.

TWEEDE TERMIJN

De heer WILLEMSE zou het merkwaardig vinden indien de provincie een substantieel bedrag bij zou moeten leggen, omdat dan immers weer een afhankelijkheidsrelatie ontstaat. Het lijkt hem goed dat de gedeputeerde gaat pleiten voor een echt onafhankelijke rekenkamer. Het bedrag van *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35) is namelijk wel zo minimaal dat er nog geld bij moet.

De heer BLANKSMA denkt dat bedoeld is dat de rekenkamer ook in opdracht taken kan uitvoeren en dat de opdrachtgever dan betaalt.

De heer ENGELS vindt het belangrijk dat er overeenstemming is over de instelling van een verplichte en wettelijk verankerde rekenkamer. De varianten zijn dan wel belangwekkend maar niet echt het belangrijkste punt.

Zijn reactie op de opmerking van de heer Weggemans dat hij met een statenbrede opstelling op pad hoopt te gaan is dat het wellicht beter was geweest dit agendapunt te behandelen voor de Tijdelijke referendumverordening.

De heer SWIERSTRA vraagt of D66 de instelling van de rekenkamer dan via een referendum had willen toetsen.

De heer ENGELS vindt dit een aardige opmerking.

Als de heer Weggemans het van belang vindt ook de fractie van D66 te kunnen noemen als hij pleit

voor een landsdelige rekenkamer dan wil D66 ditmaal wel meewerken.

De heer HOEKSTRA zegt niet 100% overtuigd te zijn dat een noordelijke rekenkamer de beste oplossing is. Zijn fractie zal daar niet tegen zijn als dat de uitkomst van het debat is, maar als de meeste provincies toch voor een gemeenschappelijke rekenkamer blijken te zijn dan ziet zij graag dat ook Drenthe daarop inhaakt. Met betrekking tot de financiën is ook spreker bevreesd dat de gedeputeerde zich rijk rekent. Voorkomen moet worden dat het Noorden wordt afgescheept met *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35) omdat het als geheel net zo groot is als bijvoorbeeld Noord-Holland.

De heer WEGGEMANS zegt dat wettelijk verankerd ook betekent dat de betaling wettelijk geregeld moet zijn. De commissie-Van Bergen heeft een bedrag van minimaal *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35) per provincie genoemd. Daarop zet Drenthe ook in en daarbij gaat het ervan uit dat er geen financiële afhankelijkheid van de provincie ontstaat. Het is mogelijk dat het bedrag van twaalf maal *f* 1,6 miljoen (€ 726.048,35) bedoeld is voor een landelijke rekenkamer, omdat de voorzitter van de commissie daar voorstander van is. De voorzitter van het IPO is echter voor landsdelige rekenkamers. Omdat de meningen nog verdeeld zijn, is het goed dat Drenthe nu met een eenduidig verhaal kan komen. Drenthe gaat daarbij voor wettelijkheid en onafhankelijkheid.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie unaniem voor de instelling van een rekenkamer is en bijna unaniem voor een noordelijke variant. De fractie van de OPD heeft een voorkeur voor een landelijke rekenkamer maar haar tweede keus is een landsdelige. De mening van de commissie zal morgen in het AB van het IPO worden ingebracht.

12. Statenuk 835, Wijziging van de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies in verband met harmonisatie verlofregeling

De VOORZITTER constateert dat de commissie positief adviseert.

13. Statenuk 837, 2e wijziging begroting 2001

De heer IETSWAART zegt dat het punt "Afdracht neveninkomsten leden gedeputeerde staten" de aandacht van zijn fractie heeft getrokken. Welk collegelid heeft deze aderlating moeten doen?

De heer HARLEMAN was zeer verheugd te lezen dat een van de collegeleden een commissariaat heeft ingeleverd, maar het blijkt om een oud commissariaat te gaan in een bedrijf dat jaren geleden al gefuseerd is. Hij herinnert het college aan de toezegging om op korte termijn alle commissariaten te actualiseren en een overzicht daarvan aan de staten voor te leggen.

De heer WEGGEMANS zegt dat het gaat om het commissariaat van de NV Energie-Distributie-maatschappij voor Oost- en Noord-Nederland (EDON), welk bedrijf inmiddels niet meer bestaat. Het had ook verleden jaar al als nadeel moeten worden opgenomen, maar dat is toen vergeten. Het is een blijvend nadeel.

De notitie over de commissariaten is in voorbereiding en in die notitie wordt zichtbaar gemaakt welke bedragen daarmee gemoeid zijn.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie een positief advies uitbrengt.

14. Statenukcommissiestuk van 7 maart 2001, kenmerk 9/6.11/2001001767, Jaarrekening en jaarverslag 2000

De VOORZITTER constateert instemming met de uitgezette beleidslijn.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 16.41 uur de vergadering.

GB

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 28 maart 2001 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 3 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten een notitie over de stand van zaken van de verschillende projecten van de WMD op Molukken zullen krijgen.
- 8 De VOORZITTER zegt toe de voorzitters van de statencommissies bijeen te zullen roepen en dezen te verzoeken een voorstel voor de evaluatie te maken.
- 13 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten een verslag van de vergadering van het AB van het IPO van 29 maart zullen krijgen.
- 16 De heer WEGGEMANS zegt toe dat in het portefeuillehoudersoverleg financiën het onderzoek naar de waterschappen zal worden ingebracht.